

Co funguje ve třídě?

Most mezi výzkumem a praxí

(druhé, revidované vydání)

Jana Miková

DOI: 10.5507/epd.2022.012

HENDRICK, Carl a Robin MACPHERSON. *Co funguje ve třídě? Most mezi výzkumem a praxí. Druhé, revidované vydání.* Přeložila: Pavla LE ROCH. Praha: Euromedia Group, 2021, 230 s. Universum. ISBN 978-80-242-7476-8.

Publikace je dílem dvou autorů, kteří se snaží pomoci vědě a výzkumům v pedagogice přiblížit se k praxi. Jak uvádějí, cesta od bádání k samotnému koncovému uživateli, tedy učiteli, je velmi náročná a zdoluhavá. Jejich snahou je pomoci učiteli v různých oblastech vzdělávání tak, aby pro něj byla práce se žáky zábavou a měl na ni dostatek času. Kniha předkládá výsledky výzkumné aktivity badatelů, kteří zde zaznamenali odpovědi na otázky, jež položili osmnácti učitelům z různých typů škol.

Dílo začíná úvodním slovem dvou recenzentů knihy, kteří ho velmi kladně hodnotí. Následují profily autorů a samotný úvod. Ten obsahuje několik úvodních poznatků a část zabývající se cílem knihy. Následuje deset tematicky zaměřených kapitol, závěr a příloha obsahující nejen citovanou literaturu, ale také užitečné internetové odkazy na zajímavé zdroje. Kapitoly jsou nevšedně členěné. V barevném vyobrazení názvu kapitoly je uvedeno číslo, jméno autora, který oddíl uvádí a dále jména akademiků, kteří odpovídali na otázky vztahující se k tématu. Uvaděč nejprve prezentuje několik základních myšlenek, přehledně seřazených a zdůrazněných, použitím piktogramu

uvozovek. Následuje několik stran textu teoretické části, která přechází v druhou část prezentující otázky a odpovědi akademiků. Tyto jsou vhodně barevně odlišeny piktogramy uvozovek a otazníku pro lepší orientaci v textu a jménem učitele, který odpovídal. Publikace je přehledně členěná, doplněná vhodnými obrázky a tabulkami. Snadno čitelná se zajímavými postřehy dotázaných učitelů.

První kapitola zdůrazňuje rozdíly mezi hodnocením a známkováním. Je uvozena čtyřmi postřehy jednoho z autorů, a to Carla Hendricka. Hovoří rovněž o zpětné vazbě a reakci žáků na ni v různých předmětech v souvislosti s jejich oblibou. V druhé části textu jsou prezentovány odpovědi na několik otázek z pera tvůrců knihy. Vyjadřují se k nim Daisy Christodoulou a Dylan Wiliam, kteří se ve své praxi mimo jiné věnují profesnímu rozvoji učitelů. Ke každé otázce formulují své názory vždy oba dotázaní tak, aby mohli sloužit jako pomůcka pro učitele.

Další kapitolu uvádí Robin Macpherson. Je zaměřena na chování žáků v kontextu jejich školní úspěšnosti. Stejně jako předešlá, i tato kapitola je uvozena několika postřehy tvůrce. Na položené otázky odpovídají Tom Bennett a Jill Berry, kteří řeší například problémy trestu, zapojení žáků do výuky a další.

V podobném duchu následuje dalších sedm kapitol zabývajících se různými tématy a odpověďmi dalších dotázaných. Třetí se věnuje čtení a gramotnosti, rozšiřování slovní zásoby nebo známkování pravopisu v předmětech s tím nesouvisejících. Čtvrtá charakterizuje speciální vzdělávací potřeby. Položky z výzkumu se vztahují na oblast práce s nadanými dětmi, ale také na práci s dětmi s různými druhy poruch. Pátá kapitola řeší motivaci, jak se podílí či nepodílí na úspěchu. Jak motivace souvisí s růstovým myšlením, eventuálně s mírou úzkosti před zkouškami. Další dotazy se týkaly zvýšení sebevědomí u žáků nebo podpoře samostatnosti. Šestá část líčí paměť a její funkci. Do jisté míry popisuje úkoly a práci paměti. Dotazy jsou věnovány práci s dlouhodobou pamětí, strategií efektivního učení a vybavování si dávno uloženého obsahu. Vše je doplněno řadou ilustrací pro lepší názornost. Sedmá kapitola je zaměřena na mluvení a vhodné kladení otázek ve výuce. Téma souvisí s používáním formálního a neformálního vyjadřování, také však se stylem dotazování učitele nebo rozvojem diskuse ve třídě. Dále se výzkumníci zabývali vhodným rozložením vyučovací hodiny v kontextu přednášení a upevňování probírané látky. Osmou kapitolu věnovali autoři mýtům o učení, použití Bloomovy taxonomie, skupinové práci či kritériím úspěchu. Poslední podobně orientovaný oddíl představuje náhled na digitální technologie z různých úhlů pohledu. Může se například jednat o nebezpečí plagiátorství, sociálních sítí nebo o celkovou nepozornost ve spojení s mobilními telefony. Stejně tak klady a zápory využití digitálních technologií při výuce.

Poslední kapitola je koncipována poněkud odlišně. Začátek se podobá ostatním kapitolám, jen označení kapitoly neobsahuje jména dotázaných. Uvádějí ji oba autoři a přibližuje téma samostatného učení. Oproti zbytku knihy, je zde vznesen pouze jeden výzkumný dotaz, na který odpovídá většina již dříve zmiňovaných akademiků.

V závěru badatelé předkládají šest bodů, které považují za ty nejdůležitější poznatky, jež celý výzkum přinesl. Shodují se na tom, že neexistuje dokonalý učitel, ale je třeba si to uvědomovat a pracovat na sobě. Kniha může sloužit učitelům jako pomůcka ke zdokonalování svých dovedností, čím samozřejmě není třeba zatracovat možnosti digitálního světa.

Kontakt:

Mgr. Jana Miková
Ústav pedagogiky a sociálních studií,
Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
e-mail: jana.mikova01@upol.cz